

**Byggnadsutformning – Bostäder –
Invändiga mått**

**Building design – Housing –
Interior dimensions**

ICS 91.040.30

Språk: svenska

Publicerad: Juli 2006

Uppllysningar om **sakinnehållet** i standarden lämnas av SIS, Swedish Standards Institute, telefon 08 - 555 520 00.

Standarder kan beställas hos SIS Förlag AB som även lämnar **allmänna uppllysningar** om svensk och utländsk standard.

Postadress: SIS Förlag AB, 118 80 STOCKHOLM
Telefon: 08 - 555 523 10. *Telefax:* 08 - 555 523 11
E-post: sis.sales@sis.se. *Internet:* www.sis.se

Innehåll

Förord	2
Orientering	3
1 Omfattning	4
2 Normativa hänvisningar	4
3 Termer och definitioner	4
4 Funktionsmått	4
Bilaga A (informativ) Exempel på kombinationer av funktionsmått	17

Förord

Denna standard har utarbetats av SIS/TK 454 "Översyn av bostadsstandarder". Den är fastställd som svensk standard efter allmän remiss och notifiering till CEN.

Under 2005 har en översyn av Boverkets byggregler, BFS 1993:57 med ändringar t.o.m. 2002:19, BBR 10 avsnitt 3 Utformning genomförts. Översynen har lett till förändringar och förtydliganden av föreskrifterna i avsnitt 3:21 Bostadsutformning. De nu ändrade föreskrifterna, BFS 1993:57 med ändringar t.o.m. 2005:17, BBR 11 har föranlett SIS/TK 454 att se över denna standard och anpassa innehållet till gjorda föreskriftsändringar. Översynen har också lett till förtydliganden och förenklingar i vissa delar av standarden.

Den tekniska kommittén SIS/TK 454 har valt att genom införande av en ny kravnivå tydligare visa att måtten i SS 91 42 21 för Normalnivå inte är tillräckliga i alla situationer för att skapa en helt tillgänglig miljö. Normalnivån motsvarar den avvägning av samhälleliga krav som riksdagen beslutat om och som kommer till uttryck i lagen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. och i förordningen (1994:847) om tekniska egenskapskrav m.m. samt i BBR. För den som önskar beställa eller projektera bostäder med förbättrad tillgänglighet, finns lämpliga mått angivna under rubriken Höjd nivå (Utökad tillgänglighet).

Orientering

Denna standard är en reviderad version av utgåva 4 (fastställd 1994-09-14).

Följande förändringar har gjorts jämfört med utgåva 4.

- Exempel på inredningslängder för kök i studentbostäder har införts.
- För bostäder mindre än 40 m² bostadsarea (BOA) har bänklängden för matlagning minskats från 28M till 24M.
- För bostäder mindre än 40 m² BOA har dessutom förtydligats att tillgänglig sängplats kan ordnas i annat utrymme än sovrum.
- Rekommenderade mått för utrymmen för förvaring har förts över från SS 91 42 22, utgåva 2.
- En kommentar till nivåskillnad för trösklar har införts.
- K-beteckningen för angivande av storlek på dörrar har tagits bort. Standarden visar funktionsmått och för dörrar är det ett fritt passagemått som styr möjligheten att passera och inte dörrens karmyttermått.
- En kompletterande nivå med mått utöver normalnivå har förts in i syfte att förbättra tillgängligheten. Den höjda nivån anger mått som förbättrar tillgängligheten för stora grupper funktionshindrade. Den ökar möjligheten för funktionshindrade att besöka andra personer och ger bättre förutsättningar att kunna bo kvar i bostaden vid funktionshinder. Höjd nivå förbättrar även miljön för vårdpersonal i hemmet. Den nya nivån benämns Höjd nivå med definitionen "Utökad tillgänglighet".
- Normalnivå förtydligas med definitionen "Grundläggande tillgänglighet".
- Tidigare miniminivå benämns Sänkt nivå med definitionen "Utan krav på tillgänglighet".

I övrigt har redaktionella ändringar och vissa förtydliganden gjorts.

Denna standard är frivillig och blir tillämplig när den åberopas, t.ex. i en myndighets regler eller i ett avtal mellan beställare och entreprenör. Följaktligen betyder "skall" i standardtexten inte en myndighetsföreskrift utan endast att något skall uppfyllas om man gör anspråk på att ha uppfyllt standarden.

Standarden ger underlag för projektering av bostäder. Den ger mått på möbler, inredning och utrustning samt betjäningsareor till dessa. Mängden möbler, inredning och utrustning för bostäder för olika stora hushåll anges i SS 91 42 22, Byggnadsutformning – Bostäder – Funktionsplanering. Dessa mängder, med tillhörande passageareor och betjäningsareor, alla med mått enligt SS 91 42 21, kan redovisas i en möblerad lägenhetsplan med vars hjälp planlösningen kan prövas och verifieras i olika sammanhang.

Standarden är baserad på aktiviteter snarare än rum. En bostads storlek benämns efter bostadsarea eller det antal personer som bostaden är avsedd för.

SIS tar tacksamt emot synpunkter på standarden och erfarenheter från dess tillämpning.

Sida 4
SS 91 42 21:2006

1 Omfattning

Standarden ger som underlag för projektering av ändamålsenligt utformade, utrustade och tillgängliga bostäder erforderliga mått på möbler, inredning och utrustning samt betjäningsareor till dessa. Den ger också måttuppgifter för dörröppningar och passageareor.

Passageareor kan i allmänhet överlappa betjäningsareor.

Betjäningsareor kan överlappa varandra.

Alla figurer kan spegelvändas.

Figureerna som visar sittgrupper, inredningslängder för matlagning och hela hygienrum är endast exempel.

Fler varianter finns.

Mått är i millimeter om inte annat anges.

Vissa mått anges i M, där 1 M= 100 mm.

Exempel på kombinationer av funktionsmått för möbelgrupper och badrum finns samlade i bilaga 1.

2 Normativa hänvisningar

SS 91 42 22:2006 (utgåva 3) Byggnadsutformning – Bostäder – Funktionsplanering.

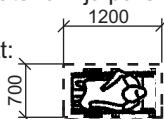
3 Termer och definitioner

Måtten i denna standard anges i tre tillgänglighetsnivåer, Normalnivå, Höjd nivå och Sänkt nivå. Vilken nivå som minst fordras i olika sammanhang skall framgå av den handling där standarden åberopas, t.ex. i myndigheters regler eller i avtal.

Normalnivå — Grundläggande tillgänglighet

Nivån anger mått som behövs för tillgänglighet och användbarhet i bostäder, när manuell eller liten eldriven rullstol skall kunna användas. I toalettrum skall, efter ändring, finnas plats för hjälpare.

Angivna funktionsmått förutsätter rullstol med följande mått:

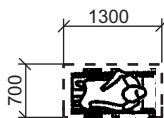
Höjd nivå — Utökad tillgänglighet

Nivån anger mått som förbättrar tillgängligheten för stora grupper funktionshindrade.

ANM. 1 Byggmyndigheterna får inte kräva att måtten i "Höjd nivå - Utökad tillgänglighet" skall uppfyllas. "Normalnivå - Grundläggande tillgänglighet" tillgodoser byggreglernas minimikrav.

ANM. 2 Personer som har behov av en eller två hjälpare eller som använder elektrisk rullstol för begränsad utomhusanvändning kan behöva större mått än de som anges i normalnivån. Personer med olika funktionshinder har vitt skilda behov och detta förutsätter ofta en anpassning i det enskilda fallet. Sådan individuell anpassning regleras ej i denna standard.

Angivna funktionsmått förutsätter elektrisk rullstol för begränsad utomhusanvändning med följande mått:

Sänkt nivå — Utan krav på tillgänglighet

Nivån anger mått som kan tillämpas vid bostadsprojektering i övrigt för att ge en god funktion för personer med full rörelseförmåga. Det kan t.ex. vara vid utformning av extra sovrum eller gästtoalett.

4 Funktionsmått

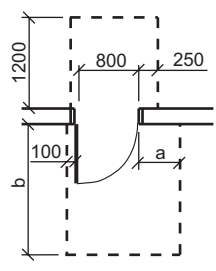
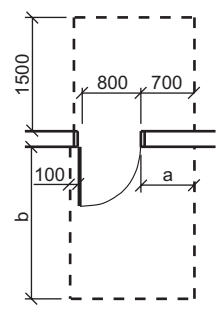
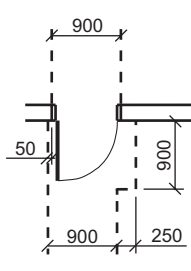
- - - gräns för passagearea/betjäningsarea
- # innebär att möbler får inkräkta på betjäningsarean i normalnivån.

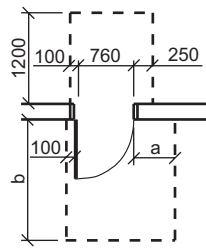
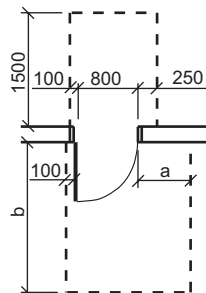
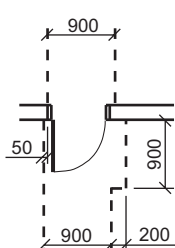
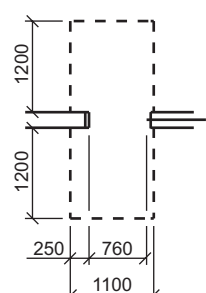
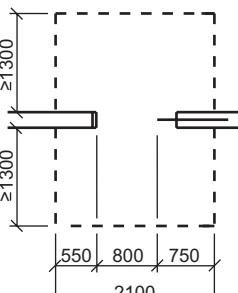
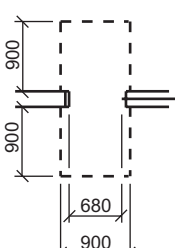

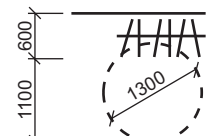
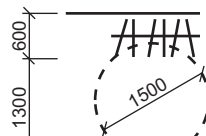
Efter omflyttning av möbler inom bostaden skall normalnivåns betjäningsareor kunna åstadkommas.

Betjäningsareorna i sänkt nivå skall dock alltid hållas fria.

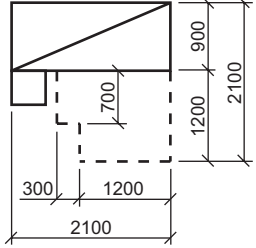
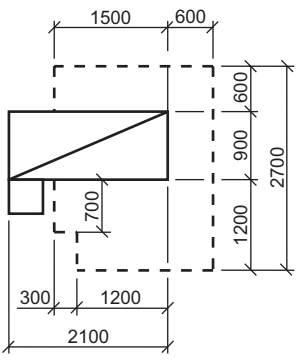
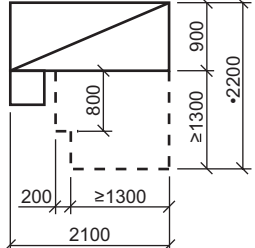
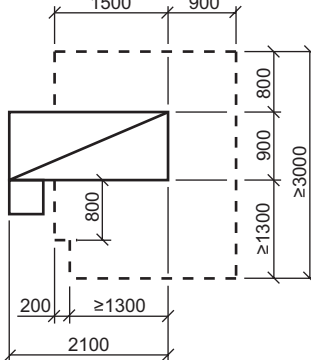
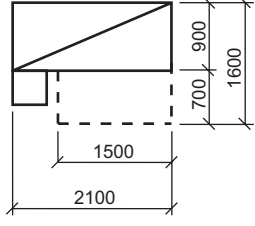
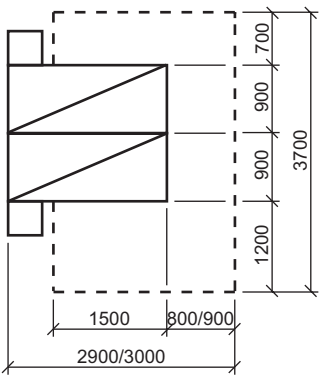
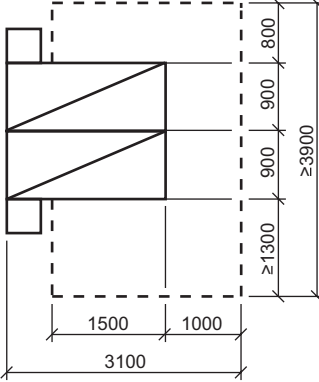
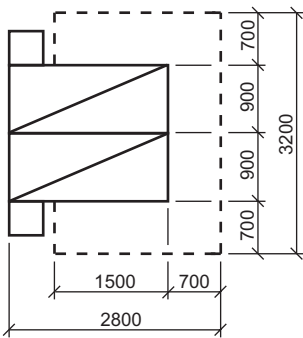
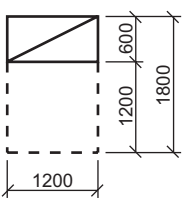
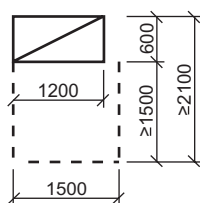
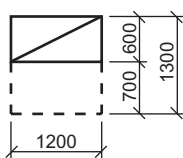
Radiatorer, värmerör, schakt o.d. får ej inkräkta på angivna funktionsmått.

Socklar, foder o.d. får dock inkräkta med max 25 mm.

	Normalnivå	Höjd nivå	Sänkt nivå														
	Grundläggande tillgänglighet	Utökad tillgänglighet	Utan krav på tillgänglighet														
Rak passage Med kort passage menas mindre än eller lika med 1 meter.	 kort passage förbi möbler mellan möbler och vägg mellan väggar	 kort passage förbi möbler mellan möbler och vägg mellan väggar	 kort passage förbi möbler trappa inom bostad eller huvudpassage (handledare/räcke får inkräkta)														
Passage där man skall kunna vända 90°, t.ex. genom dörr på långsidan		 om fritt passagemått i dörr är 900 mm om fritt passagemått i dörr är 800 mm															
Entrédörr # Dörr till balkong/uteplats	 Fritt passagemått min. 800 med dörren öppen 90° <table border="0"> <tr> <td>a</td> <td>b</td> </tr> <tr> <td>300</td> <td>2000</td> </tr> <tr> <td>550</td> <td>1700</td> </tr> <tr> <td>700</td> <td>1500</td> </tr> <tr> <td>1150</td> <td>1200</td> </tr> </table> a eller b ökar med 400 vid nedåtgående trappa/ramp utrymme för vändning av elrullstol skall finnas nära dörrens utsida	a	b	300	2000	550	1700	700	1500	1150	1200	 Fritt passagemått min. 800 med dörren öppen 90° <table border="0"> <tr> <td>a</td> <td>b</td> </tr> <tr> <td>700</td> <td>2000</td> </tr> </table> a eller b ökar med 400 vid nedåtgående trappa/ramp utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörren	a	b	700	2000	
a	b																
300	2000																
550	1700																
700	1500																
1150	1200																
a	b																
700	2000																

	Normalnivå	Höjd nivå	Sänkt nivå														
	Grundläggande tillgänglighet	Utökad tillgänglighet	Utan krav på tillgänglighet														
Innerdörr (slagdörr) #	 <p>Fritt passagemått 760 med dörren öppen 90°</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a</th> <th>b</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>300</td> <td>1800</td> </tr> <tr> <td>550</td> <td>1600</td> </tr> <tr> <td>700</td> <td>1400</td> </tr> <tr> <td>1150</td> <td>1200</td> </tr> </tbody> </table> <p>a eller b ökas med 400 vid nedåtgående trappa/ramp vid arbetsbänk ökas a till 450 och vid diskmaskin eller breda skåpluckor (>400) till 650 utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörren</p>	a	b	300	1800	550	1600	700	1400	1150	1200	 <p>Fritt passagemått 800 med dörren öppen 90°</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>a</th> <th>b</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>700</td> <td>1500</td> </tr> </tbody> </table> <p>a eller b ökar med 400 vid nedåtgående trappa/ramp utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörren</p>	a	b	700	1500	
a	b																
300	1800																
550	1600																
700	1400																
1150	1200																
a	b																
700	1500																
Innerdörr (skjutdörr) #	 <p>Fritt passagemått 760 utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörren</p>	 <p>Bygelhandtag plus fria för handen på båda sidor om handtaget tar ca 200 mm utrymme för vändning av rullstol skall finnas nära dörren</p>															
Rullstols vändmått	 <p>1300</p>	 <p>1500</p>	Inte aktuellt														
Entré	 <p>1100 1300</p>	 <p>1300 1500</p>	som normalnivå														

	Normalnivå	Höjd nivå	Sänkt nivå
	Grundläggande tillgänglighet	Utökad tillgänglighet	Utan krav på tillgänglighet
<p>Säng i enpersonssovrum och i tvåpersonssovrum där paruppställning inte används</p> <p>1200-måttet bredvid sängen förutsätter att rullstolens fotplattor går in under sängen</p>	 <p>Minst en sängplats i bostaden skall efter ommöblering kunna ordnas med tillgång för hjälpare på sängens bortsida. I bostäder mindre än 40 m² får detta tillgodoses i annat utrymme än sovrum.</p> 	 <p>Minst en sängplats i bostaden skall efter ommöblering kunna ordnas med tillgång för hjälpare på sängens bortsida. I bostäder mindre än 40 m² får detta tillgodoses i annat utrymme än sovrum.</p> 	
<p>Parsäng i tvåpersonssovrum #</p> <p>1200-måttet bredvid sängen förutsätter att rullstolens fotplattor går in under sängen</p>	 <p>Måttet 800/900 är beroende av om betjäningsarean gränsar till möbler eller vägg. Se Passagemått, sid 5.</p>	 <p>Passage in/ut genom dörr måste ske där svängradie finns i sovrummet</p>	
<p>Barnsäng #</p>			

	Normalnivå	Höjd nivå	Sänkt nivå
	Grundläggande tillgänglighet	Utökad tillgänglighet	Utan krav på tillgänglighet
Liten arbetsplats #			
Stor arbetsplats #			
Soffa Fåtölj Karmstol Stol	<p>3-sitssoffa soffbord 250</p> <p>2-sitssoffa soffbord 250</p> <p>fåtölj 250</p> <p>karmstol</p> <p>stol</p>		
Bokhylla/låg förvaringsmöbel			
TV		som normalnivå	som normalnivå

	Normalnivå	Höjd nivå	Sänkt nivå
	Grundläggande tillgänglighet	Utökad tillgänglighet	Utan krav på tillgänglighet
<p>Matplats dimensioneras för det antal personer som bostaden är avsedd för, plus 2 personer</p> <p>I stora lägenheter behöver särskilda gästplatser inte ordnas</p>	<p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Udda antal sittplatser</p> <p>Udda antal sittplatser</p> <p>som normalnivå</p> <p>Udda antal sittplatser</p>	<p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Udda antal sittplatser</p> <p>Udda antal sittplatser</p> <p>som normalnivå</p> <p>Udda antal sittplatser</p>	<p>Jämnt antal sittplatser</p> <p>Udda antal sittplatser</p> <p>Udda antal sittplatser</p> <p>som normalnivå</p> <p>Udda antal sittplatser</p>
<p>Köksinredning</p> <p>* Vid anpassning åstadkoms vändmått 1300 resp. 1500 genom att några skåp under bänk tas bort.</p>	<p>Mått till vägg, fast inredning, bord (stol räknas inte) *</p>	<p>Mått till vägg, fast inredning, bord (stol räknas inte)</p>	<p>* 1100 vid låglacerad ugn</p>
<p>Kyl och kyl/frys #</p> <p>Observera att dörrjockleken kan variera mycket beroende på fabrikat.</p>	<p>a 400 500 900</p> <p>b 1800 1300 1200</p> <p>Vid frysskåp med utdragbara backar kan måttet på gångjärnssidan minskas till 50 mm.</p>	<p>a ≥700</p> <p>b ≥1300*</p> <p>* 1500 om det inte går att göra knäfritt under någon intilliggande yta.</p>	<p>50</p> <p>200</p> <p>900</p>